

Presentació

El número monogràfic que teniu a les mans dedicat als *estudiants universitaris* es basa fonamentalment en els resultats d'una recerca realitzada conjuntament per professors i professores de la Universitat de Konstanz, la de Grenoble/Lyon i l'Autònoma de Barcelona en el marc de la xarxa UNI21 de la FREREF (Fundació de les Regions Europees per la Recerca en Educació i Formació).

Les universitats europees han experimentat, en les últimes dècades, un creixement important del nombre d'estudiants, la qual cosa ha produït una diferenciació de la població universitària. Altres canvis socials més generals, com ara la globalització, les noves tecnologies de la informació i la construcció de l'espai europeu d'educació superior, han incidit més darrerament en el procés, la qual cosa ha situat la institució universitària en un procés de canvi en profunditat.

En aquest context, el coneixement de les característiques, les motivacions, les expectatives i les pràctiques de la població estudiantil es converteix en un objectiu ineludible per facilitar a la comunitat universitària una consciència adequada d'ella mateixa que permeti ajustar de manera dinàmica el seu funcionament al servei de les persones que hi estan directament implicades. El procés de reforma en el qual estem immersos difícilment pot reeixir si els estudiants no l'accepten i no prenen part activa en el seu desenvolupament constant en la vida quotidiana dels propers anys.

Els resultats que els diferents equips de recerca presenten estan basats en una enquesta realitzada a partir d'un qüestionari tancat que havia estat provat diverses vegades a Alemanya. El qüestionari ha estat discutit, ampliat en alguns aspectes, reduït en d'altres i adaptat a les tres regions per facilitar-ne la comparació.

L'estudi ha estat concebut com una prova pilot, per aquest motiu s'ha construït la mostra intentant assolir una bona representativitat global i per àrees de coneixement, però sense criteris estrictes de mostreig en altres aspectes com ara les diverses universitats de les regions, atesa la limitació de recursos disponibles. En aquest sentit, els resultats s'han d'agafar com a indicadors de tendèn-

Taula 1. Composició de la mostra.

Àrees d'estudi	Baden-Württemberg		Catalunya		Rhône Alpes	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Humanitats	9	26	12	20	8	26
Ciències Socials	3	8	8	20	7	23
Dret	5	6	4	8	8	15
Economia	18	9	21	16	15	8
Ciències de la Salut	8	16	5	12	3	6
Ciències i Matemàtiques	30	22	28	20	29	21
Enginyeries	22	5	22	4	29	2
Altres	6	8				
Total	100 (571)	100 (413)	100 (711)	100 (1112)	100 (467)	100 (763)

Nota: Ciències de l'Educació i Magisteri inclosos a Ciències Socials. Administració d'Empreses i Economia inclosos a Economia. Enginyeries Informàtiques incloses a Ciències i Matemàtiques.

cies. En conjunt, la població de la qual es tenen dades és de 984 estudiants i estudiantes de la regió de Baden-Württemberg, 1.230 de Rhône Alpes i 1.823 de Catalunya. L'enquesta es va realitzar l'any 2001 als estudiants que estaven al mig de la seva carrera acadèmica (taula 1).

L'equip internacional que ofereix els diferents textos mostra amb facilitat el seu caràcter interdisciplinari. Economistes, pedagogs i sociòlegs, coordinats pel professor Tino Bargel, de la Universitat de Konstanz, analitzen, en les pàgines que segueixen, diversos aspectes de la realitat estudiantil, com ara l'avaluació que fan els estudiants de la universitat (Ch. Hadgi i L. Lima), el seu tipus de vida i les condicions de l'èxit en els aprenentatges (J.M. Masjuan), les perspectives de cara a la seva inserció professional (L. Lima, A. Fernex i H. Troiano), les discriminacions per raons d'origen social i de gènere (B. Grimmer, W. Georg i T. Röhl). Per últim, una contribució aprofundeix en el significat que donen els actors a les seves experiències a partir d'entrevistes i grups de discussió (H. Troiano, J. Llosada i V. Morcillo).

El número comença amb tres contribucions que han estat demanades expressament des de PAPERS a tres especialistes europeus per contextualitzar la temàtica dels estudiants. Paul Trowler, de la Universitat de Lancaster, fa una reflexió crítica sobre la sociologia de l'educació per la manca d'atenció als temes de l'ensenyament i aprenentatge i dóna elements per redreçar la situació tot mostrant-ne la utilitat. Lewis Elton, del University College de Londres, explica com els canvis en la manera d'ensenyar en la universitat britànica s'han produït independentment del plantejament de Bolonya i dels crèdits europeus (ECTS) i reflexiona sobre els riscos que es poden derivar d'intentar establir

una homogeneïtzació massa forçada. Per últim, Juan F. Perellón, del Federal Institute of Technology, de Suïssa, descriu les formes d'avaluació de les universitats en l'espai europeu i els riscos de la transformació que actualment estan sofrint a partir de les noves directius que pretenen passar d'una avaluació dels processos a una avaluació dels resultats, qüestió que sempre ha estat discutida en els debats científics sobre avaluació educativa.

En conjunt, el recull ofereix una àmplia perspectiva que sens dubte estimula la reflexió. Esperem que sigui útil per a tots els implicats.

Tant la recerca com aquesta publicació han estat possibles gràcies al suport del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI), l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU), la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i la Fundació de les Regions Europees per a la Recerca en Educació i en Formació (FREREF).

Josep M. Masjuan Codina